

ZEGAR HAW IPURÀG WERA'U MA'E

1 Na'aw Xàrumàw zegar haw ikatu wera'u ma'e xe kury.

Zegar haw pitài haw

Kuzà imen ma'e ràw uze'eg kury

- 2** Tuwe nereme hepyk zurupyter haw pupe nehe.
Heamutar katu pe ne. Heamutar katu haw ikatu wera'u win wi a'e.
- 3** Nekàpuhàg zàwenugar hyàkwegatu. Nerer nuzawy kwaw kàpuhàg zàwenugar izakook pyrer ihewe. Ni amo kuzà nupuner kwaw neamutar katu 'ymaw rehe wà.
- 4** Hereraha pe nezeupi nehe 'y. Zaha na'arewahy nehe 'y. Eiko heruwihawete romo nehe. Hereraha pe neker haw pe nehe.

Uzegar ma'e uzegar wà kury

- O tuwihawete, urerurywete nerehe ure nehe.
Uruzegar putar neamutar katu haw rehe nehe, neremiamutar haw rehe nehe.
Ikatu wera'u win wi a'e.
Neamutar katu teko a'e wà, o tuwihawete.

Kuzà

- 5** Kuzà Zeruzarez pe har wà, ipir pihun wewer ma'e romo aiko ihe. Nezewe rehe we hepuràg eteahy. Herexakaw nuzawy kwaw tàpuzràn wyxygihu rehe har hexakaw. Nuzawy kwaw pànuhu Xàrumàw hàpuzuhu pupe har.
- 6** Peme'e zo herehe nezewe nehe. Peme'e zo pihun wewer ma'e romo hereko haw rehe nezewe nehe. Kwarahy hemuigo kar pihun wewer ma'e romo a'e. Hekywyr wikwahy ihewe wà. A'e rupi hemuma'ereko kar ma'ywa uwà tyw pe wà. A'e rupi napuner kwaw hezehe hezekaiw paw rehe.

- 7** Emume'u ma'e ihewe nehe, heremiamutar. Ma'e pe ereraha nereimaw àràpuhàràw hawitu ma'e wamumai'u kar pà ne wà. Ma'e pe upytu'u kwarahy wapyter pe hin mehe wà. Emume'u ihewe nehe. Nezewe mehe nata e kwaw amo àràpuhàràw hawitu ma'e wamono'ogaw waneimaw wainuromo nerekar pà ihe nehe.

Hemireko ma'e ràw uze'eg kury

- 8** Ereiko amogwer kuzà wanuwi ipuràg eteahy wera'u ma'e romo ne. Aze nerekwaw kwaw wapoze haw nehe, eho amogwer waneimaw wanaikweromo nehe. Nezewe mehe erexak putar mai'u haw nereimaw àràpuhàràw'yr hawitu ma'e wanupe nehe, wamono'ogaw wanàpuz huwake nehe.
- 9** Nepuràg eteahy, heremiamutar. Ereiko Tuihawete Parao heimaw ywyramawa heruata har wazàwe ne.
- 10** Neruwa ipuràg eteahy mokoz ne'aw ipupepupe pyrer wamyter pe. Nepu'yr neazuromo har imupuràg eteahy kar pyrer ikatuahy ihewe no.
- 11** Ximupyràn itazu or amo neazuromo har iapo pà newe nehe. Ximomog kar ita xig parat hehe imupuràg eteahy kar haw romo nehe no.

Kuzà

- 12** Heruwihawete apykawpuku rehe wapyk mehe, wetun hekàpuhàg zàwenugar hyàkwegatu ma'e a'e.
- 13** Heremiamutar hekàm rehe ipytu'u mehe, aetun kàpuhàg zàwenugar hyàkwegatu ma'e mir her ma'e hehe ihe.

- 14 Heta amo ma'ywa tyw ytyzuzà maw
Zeni her ma'e huwake a'e.
Heremiamutar nuzawy kwaw ma'eputy
kaiwer pe har a'e ma'ywa tyw rehe
hezuz ma'e kwera a'e.

Awa

- 15 Nepuràg eteahy tuwe,
heremiamutar.
Nepuràg azeharomoete.
Heamutar haw heny katu
nereha rehe.

Kuzà

- 16 Nepuràg eteahy tuwe, heremiamutar.
Hemurywete kar pe azeharomoete.
Xiapo ka'api'i ikyr katu ma'e zaneke
haw romo nehe.
17 Ximono putar ywyràkàxigyw
zane'ràpuz izyta romo zane nehe.
Ywyr pin her ma'e ximono putar
i'aromo har romo nehe.

2 Aiko ma'eputy hozà her ma'e Xarom
ywy rehe har romo ihe.
Aiko ma'eputy iri her ma'e
ywyàpyznaw rehe har romo no.

Awa

- 2 Heremiamutar amogwer kuzà
wainuinuromo a'e,
nuzawy kwaw ma'eputy iri her ma'e
xu wainuinuromo har a'e.

Kuzà

- 3 Heremiamutar amogwer awa
wainuinuromo a'e,
nuzawy kwaw màxà 'yw amo ywyr
ka'a pe har wainuinuromo a'e.
Herurywete izywa rehe hereko mehe.
Hemumuràgaw nuzawy kwaw hete
katu ma'e ihewe.
4 Hereraha ipupaikaw pyrer pupe
mynkawhu iapo haw pe.
A'e pe uruzemono urezeamutar katu
haw pe. 5 Perur uwà imuxinig pyrer
ihewe nehe. Nezewe mehe
hekàgaw uzewyr putar ihewe nehe.
Perur màxà ihewe hekene'o haw
ihewi imuhem kar pà nehe.
Ta'e urezeamutar katu awer
hemukàzym kar tària'i a'e.

- 6 Omono opo ahurehe har heàkàg iwye pe.
Heàzuwàn opo awyze har pupe.
7 Kuzà Zeruzarez pe har wà,
pemume'u ko ma'e ihewe nehe.
Pemume'uahy ko ma'e ihewe nehe.
Pemume'u arapuha hehaite ma'e kor
zàwenugar her ma'e nehe.
Pemume'u arapuha kazer her ma'e
rehe nehe. — Nuruzapo kwaw ma'e
pemupytu'u kar pà pezeamutar katu
re nehe, peze nehe.

Zegar haw mokoz haw

Kuzà

- 8 Aenu heremiamutar katu teko ize'eg
mehe ihe.
Ur iko na'arewahy a'e kury.
Wezyw iko ywytyruhu wi.
Uzàn wà iko ywytyr wanehe.
9 Heremiamutar nuzawy kwaw
arapuha kazer.
Nuzawy kwaw arapuha kor ra'yra'i.
Heremiamutar wiko pe pe katu pe
ureràpuz huwake.
Ume'e iko ipupe ukenaw rupi.
Ume'e iko herehe ipari haw rupi.
10 Heremiamutar uze'eg iko ihewe.

Awa

- Ezur kury, heremiamutar.
Ezur herupi nehe, heremiamutar.
11 Tuwixàgaw uhem oho.
Àmàn upik oho.
12 Ma'eputy uzexak kar kaiwer pe.
Zanezegar haw 'ar uhem kwez kury.
Teko wenu pyku'i kaiwer rehe
waze'eg mehe wà.
13 Pi 'yw i'a kwera uzypyrog iazu pà kury.
Uwà 'yw rehe heta iputy. Hyàkwegatu.
A'e rupi, ezur nehe, heremiamutar.
Ezur herupi nehe, heremiamutar.
14 Ereiko pykahu itawokaw pupe
uzemim ma'e ài.
Exak kar neruwa ihewe nehe.
Tuwe uruenu neze'eg mehe
ihe nehe.
Ta'e neze'eg hete katu a'e xe.
Neruwa ipuràg eteahy a'e no.

15 Pepyhyk awara pe wà nehe. Pepyhyk awara'yr pe wà nehe.
Pemupytu'u kar uwà tyw zaneremitygwer imuaiw 'ym mehe we pe wà nehe.
Iputyr a'e kury.

Kuzà

16 Aiko heremiamutar izar romo ihe.
Wiko hezar romo a'e no.
Weraha weimaw àràpuhàràn hawitu ma'e ma'eputyr iri her ma'e wainuinuromo a'e wà. U'u kar ka'api'i wanupe a'e,
17 ku'em mehe we ipytunaw iho 'ym mehe we a'e. Heremiamutar, ezewyr na'arewahy nehe.
Ezàn ezuwà kazer ài nehe, arapuha kor ra'yra'i Meter wywytyr rehe har ài nehe.

3 1 Amumaw pytun tetea'u heker haw rehe heremiamutar hekar pà ihe. Aekar zepe ihe. Nezewe rehe we naexak kwaw.
2 A'e rupi apu'àm tawhu nànan heata pà. Ata nahu rupi, ata katu pe tàpuz wamyteromo no. Aekar heremiamutar katu aha. Aekar zepe. Naexak kwaw.
3 Zauxiapekwer tawhu rehe uzekaiw ma'e heruwàxi wà. Apuranu wanehe. — Aipo pexak heremiamutar katu, a'e wanupe.
4 Wanuwì hehem romo mehe aexak ihe. Àzuwàn heremiamutar katu. Namono kar kwaw. — Eho herupi hehy hàpuz me nehe, a'e izupe. Araha hehy iker haw pe, hemuzexak kar arer iker haw pe.

5 Kuzà Zeruzarez pe har wà, pemume'u ko ma'e ihewe nehe. Pemume'uahy ko ma'e ihewe nehe. Pemume'u arapuha hehaite ma'e kor her rehe nehe. Pemume'u arapuha kazer her rehe nehe no.

— Nuruzapo kwaw ma'e pemupytu'u kar pà pezeamutar katu re nehe, peze nehe.

Zegar haw na'iruz haw

Kuzà

6 Amo ma'e uzeupir wà wyxiguhu wi. Ma'e romo hekon a'e. Nuzawy kwaw ywàkun. Nuzawy kwaw tàtàxin kàpuhàg zàwenugar mir ukaz ma'e wi uhem ma'e. Nuzawy kwaw tàtàxin yhyk zàwenugar ukaz ma'e wi uhem ma'e. Nuzawy kwaw tàtàxin kàpuhàg zàwenugar tetea'u ma'eme'egar hemime'eg ukaz ma'e wi uhem ma'e.
7 Zauxiapekwer werur Xàrumàw heruzepyriko haw hereko wà.
60 Zauxiapekwer Izaew izuapyapyr ikatu wera'u ma'e wà, wiko Xàrumàw rehe uzekaiw katu ma'e romo wà. Xo hehe zo uzekaiw wà.
8 Paw rupi ukwaw takihepuku pupe upuruzuka haw wà. Wiko zeàmàtry'ymawhu rehe uzemuàgy'ygatu ma'e romo wà. Wereco takihepuku pitàitàigatu wà. Ta'e na'ikatuahy kwaw pyhaw xe.
9 Tuwihawete Xàrumàw uzapo kar uzeruzepyriko haw wywra kixi har wanupe a'e. Ukixikixi wywra ikatu wera'u ma'e iapo pà wà.
10 Uwàuwàn izeda parat huwer zàwenugar romo iapo pyrer pupe wà. Upyk pàn or inuromo imuwywyk pyrer pupe wà. Kuzàgwer Zeruzarez pe har uzapo apykaw iapiru katu ma'e izupe wà. Upyk pàn ipiràg ma'e ikatuahy ma'e pupe wà.
11 Kuzà Xiàw pe har wà, pezur tuwihawete hexak pà nehe. Tuwihawete Xàrumàw umunehew àkàg rehe har iko.

Ihy omono izupe
izereko haw 'ar mehe a'e.
Hurywete tuwe a'e 'ar mehe wà.

Awa

- 4** ¹ Nepuràg eteahy, heremiamutar katu.
Nepuràg eteahy azeharomoete.
Nereha heny katu pàn neruwa
imimaw ikupe kutyr. Ta'e
erezamutar katu amo ne xe.
Ne'aw penopenogaw nuzawy kwaw
àràpuhàrànete imono'og pyr wà.
Wezyw wytyruhu Zireaz ywy
rehe har wi wà.
- 2** Neràz xigatu. Nuzawy kwaw
àràpuhàràn hawitu ma'e.
Wanawer imonohok pyrer.
Uhez wà no. Uhyk neràz wà.
Ni pitài nu'ar kwaw.
Uzuawygatu paw rupi wà.
- 3** Nereme nuzawy kwaw pàn pegwera'i
imupuku pyrer ipiràg ma'e.
Nezuru ipuràg eteahy.
Neruwa nuzawy kwaw imuma'e
pyrer heny katu ma'e pàn imimaw
ikupe kutyr.
- 4** Neazu'yw iapu'a a'e.
Iapy katu no. Ipuràg eteahy Tawi
hàpuzaiha ài.
Zauxiapekwer umuzaiko miw
u'yw wi uzemimaw a'e hàpuzaiha
rehe wà.
Zauxiapekwer ipuruzukaiwahy ma'e
wereko agwer u'yw wi uzemimaw wà.
- 5** Nekàm nuzawy kwaw mokoz
arapuha kazer a'e wà.
Nuzawy kwaw arapuha kazer uzexak
kar mokoz ma'e wà, ma'eputyri iri
her ma'e inuromo ka'api'i i'u har wà.
- 6** Aha putar kàpuhàg zàwenugar mir
wytyruhu romo iapo pyrer pe nehe.
Aha putar yhyk zàwenugar
wytyruhu romo iapo pyrer pe nehe,
iku'em etea'i mehe nehe,
ipytunaw iho etea'i mehe we nehe.
- 7** Azeharomoete nepuràg eteahy,
heremiamutar katu. Nekatuahy.
Naheta kwaw ikatu haw 'ym nerehe.

- 8** Ewezyw herupi ywytyr Irimano
ywy rehe har wanuwi nehe,
heremireko ràm.
Ewezyw ywytyr apyr wi nehe.
Zàwàruhu iriàw wiko a'e na'iruz
ywytyr wanehe wà. Zàwàrun
wiko a'e pe wà no.
Na'aw a'e ywytyr waner xe wà:
Amana, Xenir, Eremon.
- 9** Heremireko ràm heremiamutar katu,
nemunar hepy'a rehe, pitài haw
herehe neme'e mehe.
Pitài ita per neazuromo har pupe
nemunar hepy'a rehe.
- 10** Hemumuràgaw hete katu ihewe,
heremireko ràm heremimutar katu.
Heamutar katu haw ikatu wera'u
win wi a'e.
Nekàpuhàg zàwenugar hyàkwegatu
wera'u amo kàpuhàg heta ma'e
wanuwi.
- 11** Nereme nuzawy kwaw hàir ihewe,
heremiamutar katu.
Neapeku nuzawy kwaw ma'ekamy
kwer hàir inuromo har ihewe.
Neropoz hyàkwegatu ihewe ywytyr
Irimano ywy rehe har ài.
- 12** Heremireko ràm heremiamutar katu,
ereiko ma'etymaw pàrirogaw
hereko har zàwe. Ma'ea'yr nuixe
kwaw ma'etymaw pupe wà.
Heta 'zygwar a'e pe. Xo ihe zo
anuhem 'y a'e wi.
- 13** A'e ma'etymaw rehe hezuz katu ma'e.
Aiha katu homà tyw ài. I'a katu.
I'a kwer ikatu wera'u amo wanuwi wà.
Heta ka'akyri hyàkwegatu ma'e ena
her ma'e a'e pe. Heta narono
kàpuhàg zàwenugar romo iapo
pyr a'e pe no.
- 14** Heta ma'ezuz tetea'u a'e pe wà:
Narono, àxàpàràw, kaner,
zazimi huwyahy ma'e.
Heta yhyk zàwenugar tetea'u a'e pe.
Wyzài hexakaw hereko har heta
a'e pe. Heta mir. Heta aroe no.

Heta amo ka'a hyàkwegatu
ma'e a'e pe no.

- 15 Ereiko 'zyzgwaw hema'etymaw
pe har romo.
'Y ikatu ma'e uhem izuwi.
Ereiko yrykaw wytyr Irimano
ywy rehe har wi uwyryk
ma'e zàwe.

Kuzà

- 16 — Epu'àm, wyutu kwarahy heixe
haw awyze har wi ur ma'e.
Ezur wyutu kwarahy ihemaw awyze
har wi ur ma'e.
Pezur hema'etymaw pe nehe.
Pemynehem kàpuhàg zàwenugar
pupe nehe.
Tuwe heremiamutar katu ur
uma'etymaw pupe nehe.
Tuwe u'u ma'e'a kwer a'e pe har
ikatu wera'u ma'e nehe.

Awa

- 5** 1 Aixé hema'etymaw pupe ihe,
heremireko rà m heremiamutar katu.
Amono'og mir iteko ihe. Amono'og
amo ka'a hyàkwegatu ma'e iteko
ihe no.
A'u hàir hàtægwer iteko ihe.
A'u hewin iteko. A'u hereimaw
kamykwer iteko no.

Teko uzegar xe wà kury

- Pezeamutamatar katu nehe.
Pema'u nehe. Pei'u nehe.
Te pezeamutar katu haw pemuka'u
putar nehe.

Zegar haw 4 haw

Kuzà

- 2 Aker tupà. Nezewe rehe
we ame'e tupà.
Na'e ainu heremiamutar katu ukenaw
rehe ikwaikwar mehe ihe.

Awa

- Hemuixe kar pe nehe, heremiamutar,
heremiamutar katu.
Ereiko pyku'i ikatu 'ymaw
hereko 'ymar zàwe.
Zuwiri umuàkym heàkàg.

Àmàn pixika'i ma'e utyky'yr
he'aw imuàkym pà.

Kuzà

- 3 Anuhem heropoz kwez ihe.
Aipo amunehew wi putar nehe.
Azepeyz kwez.
Màràzàwe tuwe amuaiw
wi putar nehe.
4 Heremiamutar katu omono
opo ukenaw rehe.
Hepy'a umàno etea'i.
5 Ikatu ihewe. Amuixe kar tària'i
heremiamutar katu.
Mir upyk hepo.
Upyk hekwà no.
Apyhyk ukenaw iwàpytymaw.
6 Na'e awàpytymawok zepe uken
heremiamutar katu pe.
Oho a'e 'ym mehe we.
Hepurenu wer hehe ize'eg mehe.
Aekar. Naexak kwaw.
Aenoz. Nuwazar kwaw heze'eg
kwer ihewe.
7 Zauxiapekwer tawhu rupi wata
ma'e heruwàxi a'e wà.
Ukwaukwar herehe hemuahy
kar pà wà.
Zauxiapekwer pàrirogawtàtà rehe
uzekaiw ma'e wenuhem hepykaw
ihewi wà.
8 Pemume'u ko penemiapo rà m ihewe
nehe, kuzà Zeruzarez pe har wà.
Aze pexak heremiamutar katu nehe,
— Neamutar katu har uzuka etea'i
neremiamutar katu a'e,
peze izupe nehe.

Teko uzegar xe wà

- 9 Ne, amo kuzà wanuwi ipuràg
eteahy wera'u ma'e.
Ewazar ko urepuranu haw urewe nehe.
Aipo neremiamutar katu ikatu wera'u
amogwer wanuwi a'e.
— Ikatuahy a'e, ere iko izupe.
Màràzàwe tuwe ereze'eg nezewe.
Màràzàwe tuwe urumume'u putar a'e
ma'e ureremiapo rà m newe nehe.

Kuzà

- 10-11 Aze eremono heremiamutar katu
10.000 awa wainuromo nehe,
ipuràg eteahy wera'u wanàwanàn a'e.
Ikàg wera'u wanàwanàn no.
Huwa ipuràg ma'e imuma'e haw a'e.
I'aw puku a'u a'e. I'aw penopenog
no. Ipihun zàpuun hawer ài.
- 12 Heha nuzawy kwaw pykahu
ryrkaw izywyr har heha.
A'e pykahu xigatu ma'ekamy
kwer ài.
Uzahak waiko 'y yrykaw izywyr wà.
- 13 Neruwa ipuràg ma'etymaw
ka'a hyàkwegatu ma'e hereko har ài.
Nereme nuzawy kwaw ma'eputyri iri.
Mir hekuzar katu ma'e itykwer
upiripirik izuwi.
- 14 Nepo iapo pyrer ikatua'y a'e.
Eremupuràg nepo kwàku'aw har or
iapo pyrer pupe. Ita hekuzar katu
ma'e ipuràg ma'e pupe no.
Neku'aw nuzawy kwaw marupi her
ma'e imuhygatu pyrer.
Ita xapir her ma'e upyk neku'aw
har wà.
- 15 Neretymà nuzawy kwaw izyta ita
maramore her ma'e iapo pyrer wà.
Upu'àm uwy pe har or ikatu ma'e
iapo pyrer rehe wà.
Heremiamutar katu nuzawy kwaw
wywytir Irimano ywy rehe har.
Ipuràg ywyràkàxigyw ài.
- 16 Nezuru hezurupyer mehe nuzawy
kwaw hàir i'u haw ihewe.
Hehe har paw ikatu ihewe.
Nezewe heremiamutar katu hekon.
Hemen ràm wiko nezewe,
kuzà Zeruzarez pe har wà.

Teko wà

- 6** Ne kuzàgwer wanuwi ipuràg eteahy
wera'u ma'e ne. Ewazar ko ureze'eg
urepuranu haw nehe.
Ma'e pe neremiamutar katu oho.
Ma'enugar pe rupi ihon a'e.
Urupytwà putar hekar haw rehe
ure nehe.

Kuzà

- 2 Heremiamutar katu oho
ma'etymaw pe.
Oho ma'etymaw hyàkwegatu ma'e pe.
Wiko a'e pe weimaw àràpuhàràn
hawitu ma'e wapo'z pà.
Opo'o ma'eputyri iri her ma'e iko
a'e pe no.
- 3 Aiko heremiamutar katu izar romo
ihe. Heremiamutar katu wiko hezar
romo a'e no.
Weraha weimaw àràpuhàràn hawitu
wapo'z pà ma'eputyri iri her ma'e
wainuromo wà.

Zegar haw 5 haw*Awa*

- 4 Heremiamutar katu, nepuràg eteahy
tawhu Zeruzarez ài ne.
Eremur kar teko nezeupe tawhu
Xiza ài.
— Kwa, ipuràg eteahy a'e moko'z
tawhu wà, i'i teko wà. Ereiko a'e
tawhu wazàwe.
- 5 Epytu'u herehe neme'e re nehe.
Nereha heputupykahy a'e wà.
Ne'aw penopenogaw nuzawy kwaw
àràpuhàrànete imono'og pyrer wà.
Wezyw wà waiko wywytiruhu Zireaz
ywy rehe har wanuwi wà.
- 6 Neràz xigatu àràpuhàràn hawitu ài
wà. Wazar omonohok wanawer
wanuwi.
A'e re umuzahak wà. Xigatu wà kury.
Ni pitài neràz nu'ar kwaw
nezuru wi wà.
Uzuawygatu wà.
- 7 Neruwa imuma'ema'e pyrer heny
katu pàn neruwa ipykaw ikupe kutyr.
- 8 Tuwihawete romo aiko. Heta ru'u 60
heremireko ihewe wà.
Heta ru'u 80 heremirekoagaw
ihewe wà no.
Heta tetea'u kuzàwaza heremireko
romo heko wer ma'e wà.
- 9 Xo pitài kuzà zo azamutar katu ihe.
Ikatua'y pykahu ài.

Naheta kwaw amo tazyr tu pe.
Ihy uzamutar katu a'e.

Kuzà paw ume'e heremiamutar
katu rehe wà.

— Hurywete a'e, i'i izupe wà.

Kuzà tuwihawete hemireko a'e wà,
hemirekoagaw a'e wà no,
uze'egatu hehe wà.

10 Mon aipo a'e, i'i izupe wà.

— Nuzawy kwaw kwarahy ihem
mehe har.

Ipuràg eteahy zahy ài.

Uhyape katu kwarahy ài.

Teko hurywete a'e mokoz ywak rehe
har wanexak mehe wà.

Heny katu ywak ài, zahytata pupe
tynehem ma'e ài.

11 Aha amen tyw pe ihe,

ma'e hezuz romo ma'e kwer
ywyàpyznaw rehe har wanexak pà.

— Uwà 'yw huwer aipo, a'e hezeupe.

— Homà 'yw iputyw aipo,
a'e hezeupe.

12 Aryryryryz iteko ihe.

Erezeamutar katu kar ihewe.

Hepuruamutar katu wer nerehe.

Ywyramawa heraha har iho wer
zeàmàtyry'ymawhu pe na'arewahy a'e.

Nezewegatete heho wer newe
tàrityka'i no.

Teko wà

13 Ezewyr nehe, ezewyr nehe,

Xuràm parer.

Ezewyr nehe, ezewyr nehe. Urepurexak
wer nerehe nepynyk mehe ure.

Kuzà

Màràzàwe tuwe pepuruexak wer
herehe imen ma'e rà m ipynykaw
iapo mehe.

Awa

7¹ O tuwihawete romo wiko ma'e rà m
tazyr ne.

Nepy ipuràg eteahy. Eremunehew
xapat wanehe.

Nerenugupy iapu'a haw nuzawy
kwaw ita hekuzar katu ma'e.

Nuzawy kwaw ipuràg ma'e iapo
har hemiapo kwer wà.

2 Nepuru'à nuzawy kwaw kanek puku.

Nupaw kwaw win ipupe har.

Neku'aw nuzawy kwaw arozràn
iku'amumyk pyrer.

Ma'eputyr iri umàmàn neku'aw
har izywyw wà.

3 Nekàm nuzawy kwaw arapuha
uzexak kar mokoz ma'e wà.

Nuzawy kwaw mokoz arapuha
kazer wà.

4 Neazu'yw nuzawy kwaw tàpuzaiha
ita marupi iapo pyrer.

Nereha nuzawy kwaw 'yzygwar
tawhu uhua'u ma'e

Ezemon her ma'e ikenaw huwake
har wà.

Nexi ipuràg eteahy tàpuzaiha
Irimano her ma'e ài.

Teko wexak Namaz tawhu a'e
pe upu'àm mehe wà.

5 Ereupir neàkàg tuweharupi.

Nuzawy kwaw ywytyr Karamew.

Ne'aw nuzawy kwaw pàn ipihun
wewer ma'e tuwihawete kamir
romo iapo pyr.

Te tuwihawete uzepyhyk kar mo
ne'aw ipupepupe pyrer pupe.

6 Nepuràg eteahy, heremiamutar katu.

Hemurywete kar pe azeharomoete.

Herehe we nereko haw hemurywete
kar a'e.

7 Nepuràg inàzàràn 'yw ài.

Nekàm nuzawy kwaw tàràrà i'a
kwer haryw wà.

8 Azeupir putar inàzàràn

'yw rehe nehe,

i'a kwer ipo'o pà nehe.

Nekàm nuzawy kwaw uwà haryw
ihewe wà.

Nezuru hyàkwegatu màxà ài.

9 Zanezurupyter haw nuzawy kwaw
win hete katu ma'e.

Kuzà

Tuwe heremiamutar katu u'u a'e
win mewe katu a'e nehe.

- Tuwe uwryk heme wamyteromo nehe, hàz wamyteromo nehe no.
- 10 Heremiamutar katu wiko hezar romo a'e. Heputar katu a'e.
- 11 Ezur heremiamutar katu.
Zaha kaiwer pe nehe.
Ximumaw pytun gatu uwà tyw pe nehe.
- 12 Zapu'àm izi'itahy uwà 'yw wanehe zaneme'e pà nehe.
Huwer ru'u aipo.
Zame'e ma'e'yw rehe nehe.
Iputyr ru'u aipo wà.
Homà 'yw iputyr ru'u aipo wà.
A'e pe uruamutar katu putar ihe nehe.
- 13 Xitun putar ka'akyr manarakora her ma'e nehe. Hyàkwegatu ru'u aipo wà.
Ma'e'a kwer hete katu ma'e paw xiriko zaneràpuz hukenaw pe zane wà.
Heremiamutar katu, amonokatu ma'e 'a kwer uzuawyawy ma'e hexakaw newe ihe wà.
Kutàri ipo'o pyrer wà.
Amonokatu ma'e 'a kwer imuxinig pyrer newe wà no.
- 8** 1 Aze mo ereiko hekywyr romo, ikatu mo ihewe.
Aze mo hehy nemukamu mo.
A'e mehe aze mo uruàwàxi mo nahu rupi ihe,
apuner mo nezurupyter haw rehe ihe.
Ni amo na'ipyтуhegatu iwer mo zanerexak mehe wà.
- 2 Urueraha mo hehy hàpuz me.
Hemu'e pe mo.
Amono mo win inuromo har inuromo newe.
Amono mo win homà tykwer newe no.
- 3 Eremono mo nepo ahurehe har heàkàg iwype.
Heàzuwàn pe mo nepo awyze har pupe.
- 4 Kuzà Zeruzarez pe har wà,
pemume'u ko ma'e ihewe nehe.
— Nuruzapo kwaw ma'e pemupytu'u kar pà pezeamutar katu re nehe,
peze nehe.

Zegar haw 6 haw*Teko wà*

- 5 Mo ur waiko ywyxiguhu wi a'e wà.
Upyhyk hemiamutar katu izywa uzywa pupe a'e.

Kuzà

- Màxà 'yw iwiy pe urumume'e kar ihe.
A'e pe, nezexak kar awer pe.
Nehy nemuzexak kar a'e pe a'e.
- 6 Emuapyk herer nepy'a pe nehe.
Emuapyk herer nekwà ku'aw har rehe nehe no.
Puramutar katu haw ikàg màno haw ài.
Puruputar haw ikàg tywypaw ài.
Puramutar haw a'e, puruputar haw a'e no, opok tata heny haw inuromo a'e wà.
Ukaz tata uhua'u ma'e ài wà.
- 7 'Y tetea'u nupuner kwaw imuwew kar haw rehe.
Puramutar katu haw nuzawy kwaw a'e tata.
Ni amo yrykawhu nupuner kwaw imuwew kar haw rehe.
Aze mo amo ipurume'eg wer mo puruamutar katu haw rehe,
aze mo umume'u mo wemetarer paw hekuzaromo,
xo puruamutar 'ymaw zo upyhyk mo.

Teko wà

- 8 Heta zanereinyr ihya'u 'ym ma'e zanewe.
Ma'e xiapo putar izupe nehe,
aze amo kwàkwàmo izemuwete wer hehe nehe.
- 9 Aze mo pàrirogawtàtà ma'e romo hekon,
xipyro mo tàpuzaiha parat iapo pyrer pupe.
Aze mo uken romo hekon,
ximukàg mo imukàgaw ywyràkàxigyw iapo pyrer pupe.

Kuzà

- 10 Aiko pàrirogawtàtà romo ihe.
Hekàm wiko tàpuzaiha pàrirogawtàtà rehe uzekaiw ma'e romo wà.

- A'e rupi heremiamutar katu
ukwaw katu ko ma'e a'e.
Ni amo nuzapo kwaw ikatu 'ym
ma'e ihewe wà nehe. Ipyro katu
pyr romo aiko.
- 11 Xàrumàw wereko amo uwà tyw
Ma'aw-Amon tawhu pe.
Wexaexak uma'ereko ma'e wà,
hehe wamuzekaiw kar pà wà.
— Emur miw temetarer tàtà parat
iapo pyrer ihewe nehe,
i'i wanupe pitàitàigatu.
- 12 Ihe areko uwà tyw ihe no.
Azapo heremimutar izupe.
Xàrumàw, ezur miw
neremetarer tàtà ipyhyk
pà nehe.

Uma'ereko ma'e wà, pezur 200
temetarer tàtà ipyhyk pà nehe,
pema'ereko awer hekuzaromo nehe.

Awa

- 13 Heremiamutar katu, herehe we har
ipurenu wer nerehe wà.
Hepurenu wer nerehe neze'eg mehe
hema'etymaw pupe ihe no.

Kuzà

- 14 Ezur na'arewahy nehe,
heremiamutar katu.
Ezàn arapuha kazer ài nehe,
àràpuhàrànete hehaite ma'e
kor ma'e ài nehe.
Opoopor ywytyr hyàkwegatu
ma'e i'aromo a'e.
Upaw kwez kury.

IZAI

1 1 Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e
umume'u amo uze'eg Izai Amoz ta'yr pe
a'e, Uzi tuwihawete romo heko mehe a'e,
Zotàw tuwihawete romo heko mehe a'e no,
Akaz tuwihawete romo heko mehe a'e no,
Ezeki tuwihawete romo heko mehe a'e no.
Zuta ywy rehe har wanuwihawete romo
wanekon wà. Na'aw Tupàn Tuweharupi
Wiko Ma'e ize'eg Zuta rehe har Zeruzarez
rehe har xe ko pape rehe kury.

Tupàn uze'eg Izaew wanemiapo kwer ikatu 'ym ma'e rehe kury

- 2 Pezeapyaka katu nehe,
o ywak.
Peme'egatu nehe, o ywy,
ta'e Tupàn Tuweharupi Wiko
Ma'e uze'eg a'e xe.
Uze'eg nezewe a'e.
— Amuzehu kar hera'yr
ihe wà. Azekaiw wanehe.
Nezewe rehe we uzeapo
heàmàtry'yymar romo wà.

- 3 Tapi'ak ukwaw uzar.
Zumen izar umuapyk hemi'u ràmm
imono izupe. Zumen ukwaw
imuapyk àwàm a'e.
Heremiaiuh nukwaw kwaw
ma'e wà.
Teko Izaew izuapyapyr nukwaw
pixik kwaw ma'e wà, i'i Tupàn.
- 4 Kwa, iaiw a'e teko ikatu 'ym ma'e wà.
Tynehem wemiapo kwer ikatu 'ym
ma'e pupe wà.
Iaiw upaw rupi wà.
Iaiw ma'e iapo haw ikatu
wanupe upaw rupi.
Utyryk Tupàn Tuweharupi
Wiko Ma'e wi wà.
Weityk Tupàn Ikatuahy Ma'e
Izaew wazar wà.
Weruwak ukupe kwer izupe wà.
- 5 Mâràzàwe tuwe pezapo wiwi
ikatu 'ym ma'e peiko.
Aipo peputar wera'u peneh
Tupàn izepyk àwàm.